

بررسی ابعاد هویتی (جهانی، ملی، قومی یا محلی و دینی) دانش آموزان

دوره متوسطه و عوامل مرتبط با آن

دکتر صمد صباغ - آرزو شالفروش شتربانی

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی ابعاد هویتی (جهانی، ملی، قومی و دینی) دانش آموزان دوره متوسطه و عوامل مرتبط با آن به انجام رسیده است. پرسش اصلی این است که دانش آموز در درجه اول با کدام یک از هویت‌های (جهانی، ملی، قومی و دینی) خود را به دیگران معرفی کرده و در برابر آن احساس تعهد و تعلق می‌کند و در ضمن چه عواملی با آن در ارتباط است؟ متغیرهای مستقل تحقیق عبارتند از: گستره شبکه روابط، سطح آگاهی، پنداشت از خود، گروه مرجع، مشارکت گروهی، رضایت از زندگی، احساس تبعیض و بی‌عدالتی، پایگاه اقتصادی - اجتماعی و جنسیت دانش آموزان، که رابطه آنها با ابعاد هویتی یا هویت غالب به عنوان متغیر وابسته سنجیده شده است.

نوع روش تحقیق حاضر از نوع پیمایشی می‌باشد و جامعه آماری آن را کلیه دانش آموزان دختر و پسر مقطع دوم متوسطه شهر تبریز تشکیل می‌دهد که حجم نمونه نیز با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۵ نفر بدست آمد و با استفاده از شیوه نمونه‌گیری طبق نمونه‌ها انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری پرسش‌نامه محقق ساخته بود و اعتبار پرسشنامه از طریق اعتبار صوری و اعتبار سازه و پایایی آن نیز از طریق آلفای کرونباخ محاسبه گردید و مشخص شد که پرسش‌نامه مورد استفاده به لحاظ روایی و پایایی در سطح بالایی بودند تحلیل داده‌ها نیز با استفاده از بسته آماری

SPSS نسخه ۱۷ تحلیل گردید و آزمون‌های تحلیل واریانس یکطرفه، آزمون تعقیبی LSD ، آزمون X^2 و برای تعیین شدت رابطه بین متغیرها از آزمون V کرامر و آزمون ضریب فی استفاده گردید.

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها بیانگر آن است که هویت غالب در نزد دانش‌آموزان هویتی دینی بوده و هویت‌های ملی، جهانی و قومی بترتیب در اولویت‌های بعدی قرار دارند.

از میان متغیرهای مورد بررسی گستره شبکه روابط، گروه مرجع، مشارکت گروهی، رضایت از زندگی، احساس تبعیض و جنسیت رابطه معناداری را نشان داده‌اند. اما دو متغیر دیگر (پایگاه اقتصادی - اجتماعی و پنداشت از خود) فاقد چنین رابطه‌ای بودند.

یافته‌های نظری این پژوهش مؤید دیدگاه کنش متقابل در سطح خرد و دیدگاه جامعه‌شناسانی مثل گیدنز در سطح میانی می‌باشد.

واژگان کلیدی: هویت، هویت جهانی، هویت ملی، هویت دینی.